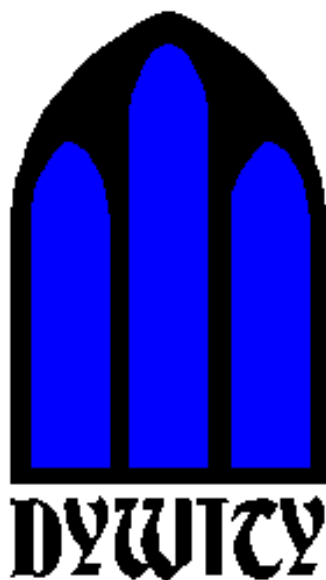

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI FRĄCZKI

2008 - 2013

Wizja: Wieś silna aktywnością swych mieszkańców, gdzie zadbane i przytulne otoczenie sprzyja miłemu spędzaniu wolnego czasu oraz rozwojowi zainteresowań

Frąckizna 2008

SPIS TREŚCI

I.	Opis i charakterystyka miejscowości	4
II.	Inwentaryzacja zasobów służąca ujęciu stanu rzeczywistego.....	7
III.	Ocena mocnych i słabych stron miejscowości	8
IV.	Planowane kierunki rozwoju	9
V.	Opis planowanych przedsięwzięć wraz z harmonogramem ich realizacji	11
VI.	Ocena i nadzór realizacji programu	15
	Załączniki	15

Wstęp

Plan rozwoju miejscowości jest dokumentem, którego najważniejszym elementem jest wypracowanie ścieżki rozwojowej danej wsi. Tak jak w przypadku gminy, powiatu, czy każdego innego obszaru, należy zbadać dostępne zasoby, zebrać oczekiwania ludności i wybrać jak najlepszą ścieżkę dotarcia ze stanu obecnego do tego zakładanego w określonej perspektywie czasu. Dokument tego typu wymagany jest nie tylko po to, aby jasno określić zakres i sposób realizacji projektów, lecz również stanowi wymagany załącznik, jeśli mieszkańcy postanowią realizować inwestycje w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” przy udziale środków europejskich z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

*Niniejsza strategia – **Plan Odnowy Miejscowości Frączki do 2013 r.** – powstał jako zwieńczenie serii warsztatów i spotkań z mieszkańcami oraz władzami gminy realizowanych w ramach prac Lokalnej Grupy Działania „Warmiński Zakątek” ze środków pilotażowego programu LEADER+ (SPO – ROL na lata 2004-2006). Dokument ten wkomponowuje się w szerszą koncepcję rewitalizacji i rozwoju obszaru działania gmin Dywity, Jeziorany, Lubomino oraz Dobre Miasto wchodzących w obręb obszaru działania.*

Mamy nadzieję, iż zawarte tu informacje służyć będą mieszkańcom w osiągnięciu założonych przez nich samych celów, gdyż w istocie znajdują się tu materiały, które sami mieszkańcy wypracowali. Dbając o jak najlepszą przejrzystość dokumentu dołożono wszelkich starań, aby był on jak najprostszy w formie i treści. Mamy nadzieję, że właśnie dzięki temu stanie się dokumentem „żywym” – czytany i analizowany przez mieszkańców, gdyż tylko ci są w stanie przyczynić się do rzeczywistej zmiany jakościowej na przestrzeni kilku lat. Tego też Państwu z całego serca życzymy!

Zarząd Lokalnej Grupy Działania „Warmiński Zakątek”

I. Opis i charakterystyka miejscowości

Początki miejscowości Frączki (dawniej niem. *Fleming*) datuje się na rok 1358, kiedy to biskup Jan Stryprock nadał wsi przywilej lokacyjny. Jak wynika z dokumentów „zasadźca” został tym samym zobowiązany do wybudowania tu kościoła. Pierwszym właścicielem wsi był Heinrich Fleming von Wusen, który w podarunku od biskupa otrzymał las. Nazwa wsi pochodzi od imienia wiernego – Flemingswald. Tak więc uwagę przyjezdnych zwraca kościół, który za czasów biskupa Franciszka Kuhschmalza (1424-1457) był filią kościoła w Radostowie (Freundenberg). Prawdopodobnie uległ zniszczeniu w czasie wojen, ponieważ brak go w wykazie parafii z końca XV w. Nowy kościół wybudowano pod koniec XVI w., a konsekrował go dn. 25 września 1580 r., ku czci św. Marii Magdaleny, biskup Marcin Kromer. Przetrwał w takim stanie ok. 300 lat, natomiast obecny (w stylu neogotyckim) pochodzi z XIX w. (konsekrowany w 1883 r. przez biskupa Filip Krementz.

21 stycznia 1905 r. została utworzona samodzielna parafia przez biskupa Andrzeja Thiela. Przed II Wojną Światową stał w centrum pomnik Wilhelma II (zburzony), do dzisiaj istnieje zaś podmurówka. Ciekawe i cenne są również 4 kapliczki występujące we wsi.

Frączki mają charakterystyczny układ „ulicówki” o zwartej zabudowie. Niewielkie działki są często zabudowane w formie czworoboku. Zagrody i pola zakładane były po obu stronach przebiegającej środkiem drogi. Ten wyraźny układ przestrzenny zachował się do dziś. Przetrwał także przestrzenny układ zabudowy niektórych zagród. Typowa zagroda składała się z kilku oddzielnych budynków, odpowiednio rozmieszczonych na parceli. Były to przynajmniej trzy budynki: dom mieszkalny, stodoła i budynek inwentarski (stajnia, obora i chlew). Zdarzały się również inne budynki gospodarcze (spichlerz, ziemianka). Małe zagrody z pewnością należały do uboższych gospodarzy i najczęściej składały się z mniejszego budynku mieszkalnego oraz budynku gospodarczego (czasem połączonego ze stodołą). Duża zagroda była własnością gospodarza, zajmowała dużą powierzchnię i posiadała wszystkie podstawowe budynki.

Zabudowa mieszkalna charakteryzuje się występowaniem obiektów murowanych, parterowych, o symetrycznej kompozycji elewacji. Występują tu budynki murowane, przykryte stromymi, dwuspadowymi dachami, z przełomu XIX-XX w. Dachy zazwyczaj pokryte są czerwoną dachówką. Występują także domy wykonane z czerwonej cegły

(budynek po byłej gospodzie, obecnie pełni funkcję budynku mieszkalnego, plebania z dachówką ceramiczną i drewnianym gankiem czy dom w zagrodzie nr 11). W większości domów znajdują się dwa wejścia, pierwsze – czasem z gankiem – znajduje się od strony drogi, niegdyś przeznaczone było dla gości, drugie – znajduje się od strony podwórza gospodarczego, służyło głównie domownikom, dziś korzystają z niego wszyscy. Zabudowa gospodarcza charakteryzuje się występowaniem budynków inwentarskich, murowanych (głównie z czerwonej cegły), z górną partią szalowaną deskami (ok. XIX w.), w gospodarstwach nr 2,15,17,6,18, dach pokrywa czerwona dachówka ceramiczna oraz drewnianych (głównie stodoły) pokrytych eternitem (w gospodarstwach nr 12,13,14,17).

W krajobrazie wsi wyróżniają się zbiorniki wodne, oczka wodne (za wsią oraz w centrum), bardzo cenne krajobrazowo, obecnie teren wokół nich nie jest zagospodarowany. Ze wsi, wzdłuż drogi do kolonii wiedzie ciekawa aleja lipowa.

Frączki są niewielką miejscowością o małej gęstości zaludnienia, która znacznie odbiega od średniej krajowej i wojewódzkiej. Liczba ludności na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na stałym poziomie.

Sołectwo	Ilość mieszkańców		Powierzchnia w km ²	Ilość mieszkańców na 1 km ²
	2006	2003		
Frączki	294	295	9,62	30,5
	2003	295		
	2000	291		

Głównym źródłem dochodów dla mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych, część z mieszkańców dojeżdża do pracy w Olsztynie. Rolnictwo w sołectwie wyróżnia się dużym rozdrobnieniem, główne kierunki produkcji to uprawy roślin zbożowych oraz hodowla bydła mlecznego.

Sołectwo	Ilość gospodarstw	Powierzchnia ogólna w ha	Średnia pow. gospodarstwa
Frączki	76	493,10ha	6,488 ha

Na terenie sołectwa znajdują się lasy, które w zdecydowanej większości należą do Lasów Państwowych. W sezonie obfitują one w owoce runa leśnego oraz grzyby.

Sołectwo	Powierzchnia lasów w ha	Prywatne	Państwowe
Frączki	123,308	12,658	110,65

Lokalizacyjnie Frączki znajdują się ok. 24 km na północ od Olsztyna przy drodze powiatowej. Droga ta jest w złym stanie, co utrudnia komunikację.

Z pozostałych elementów infrastruktury, Frączki mają dostęp do wodociągów – zarówno we wsi jak i na koloniach. Przy jednoczesnym braku kanalizacji prowadzi to do zagrożeń związanych z ochroną środowiska. Za wywóz śmieci odpowiada firma działająca na terenie Gminy. Mieszkańcy mogą się cieszyć stałym dostępem do internetu w Centrum Kultury i Aktywności oraz w kilku w domach.

Na terenie sołectwa wsi Frączki, nie funkcjonuje samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej. Mieszkańcy wsi są objęci opieką Ośrodka Zdrowia w Tuławkach, część mieszkańców korzysta z porad lekarskich w Olsztynie.

Bezpieczeństwo publiczne zapewnia komisariat policji w Dobrym Mieście.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie sołectwa nie działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, ale opieką przeciwpożarową mieszkańców obejmuje jednostka OSP z Tuławek.

Centrum Kultury i Aktywności jest siedzibą Stowarzyszenia „Nasza wieś”, które wywiera znaczący wpływ na mieszkańców, a zwłaszcza na młodzież, dla której prowadzone są zajęcia kulturalne, edukacyjne oraz rozrywkowe. Działalność stowarzyszenia uwzględnia pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania na drobne projekty na rzecz mieszkańców.

II. Inwentaryzacja zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego

Frączki dysponują następującymi zasobami, postrzeganymi przez mieszkańców jako istotne z punktu widzenia rozwoju miejscowości:

Centrum Kultury i Aktywności wraz ze Stowarzyszeniem „Nasza wieś”: jest to otwarte i prężnie działające lokalne centrum edukacyjno-kulturalne. Prowadzone są tu zajęcia dla młodzieży, jak kursy tańca, warsztaty plastyczne, komputerowe. Centrum, będące w dyspozycji Stowarzyszenia jest miejscem, gdzie wszyscy czują się „u siebie”. Wieloletnie starania doprowadziły do zabezpieczenia budynku w podstawowe zaplecze sanitarno-organizacyjne oraz wyposażenie. Za budynkiem znajduje się podwórze, które może zostać zaadaptowane na potrzeby miejsca spotkań mieszkańców (pikniki, uroczystości). Stowarzyszenie ma osobowość prawną, a jego członkowie angażują się w Lokalnej Grupie Działania „Warmiński Zakątek”.

Spoleczny Komitet Budowy Drogi Frączki – Studzianka: komitet powstał z inicjatywy mieszkańców wsi w celu podjęcia starań zmierzających do budowy drogi z Frączek do Studzianki. W wyniku prac komitetu powstało opracowanie potencjału rekreacyjno – turystycznego części obszaru gmin Dobre Miasto, Dywity i Jeziorany.

Tereny gminne na obszarze wsi: w centrum miejscowości znajduje się zaniedbany staw wraz z otoczeniem, które potencjalnie może zostać zaadaptowane pod potrzeby mieszkańców i stworzenia zagospodarowanego centrum wsi.

Świetlica wiejska: stowarzyszenie „Nasza Wieś” dysponuje budynkiem Centrum Kultury i Aktywności, który pełni rolę świetlicy wiejskiej i lokalnego ośrodka animacji kultury oraz rozrywki dla mieszkańców, a zwłaszcza młodzieży. Przed budynkiem znajduje się plac, który dzięki pobudowanej wiacie lepiej mógłby spełniać funkcję jako dodatkowa przestrzeń na użytek organizowanych przedsięwzięć.

Szkoła Podstawowa: na terenie wsi znajduje się mała szkoła, do której uczęszczają dzieci z Frączek i Studzianki. Natomiast młodzież uczęszcza do Gimnazjum w Tuławkach.

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Jedność”: spółdzielnia ta zajmuje się produkcją roślinno-zwierzęcą.

Obiekty sakralne: we Frączkach znajduje się XIX Kościół oraz charakterystyczne dla regionu kapliczki przydrożne z ceramicznej cegły licówki.

Lokalizacja: Frączki znajdują się w pobliżu Olszyna (ok. 24 km), co może sprzyjać podejmowanym w przyszłości działaniom.

Infrastruktura: mieszkańcy wsi mają dostęp do wodociągu oraz stałych łączy internetowych.

III. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

W trakcie spotkania organizowanego przez Lokalną Grupę Działania „Warmiński Zakątek” zebrani mieszkańcy wsi oraz przedstawiciele Gminy rozważali możliwości jej rozwoju. W toku dyskusji wskazywano wiele elementów szans i zagrożeń, jednakże z uwagi na jak największą koncentrację działań, drogą eliminacji pozostawiono po 3 najważniejsze punkty warunkujące rozwój Frączek na najbliższe lata, a są to:

Silne strony: 1. Aktywna młodzież we wsi. 2. Prężnie działające stowarzyszenie oraz świetlica w dyspozycji. 3. Teren wokół Centrum Kultury i Aktywności, boisko oraz staw w centrum wsi.	Szanse: 1. Wykorzystanie środków pomocowych na rozwój lokalnej infrastruktury społeczno-kulturalnej. 2. Stosunkowo wysokie możliwości inwestycyjne gminy (potencjalnie na wkład własny) . 3. Większe wykorzystanie potencjału związanego z lokalnymi walorami kulturowymi .
Słabe strony: 1. Słabe zaangażowanie mieszkańców w rozwój wsi. 2. Słaba estetyka centrum wsi. 3. Słaba infrastruktura we wsi - drogi, a zwłaszcza brak kanalizacji.	Zagrożenia: 1. Zniechęcenie nielicznych liderów wiejskich przy realizacji projektów. 2. Niedostateczne środki na realizację pomysłów mieszkańców wsi. 3. Pogarszająca się struktura wiekowa mieszkańców wsi.

Powyższe zapisy są zgodne z Gminną Strategią Rozwoju, która zakłada poprawę jakości życia mieszkańców oraz rozwój infrastruktury lokalnej. Uczestnicy zwrócili uwagę na konieczność jak najlepszego wykorzystania potencjału ludzkiego w miejscowości poprzez

stworzenie dogodnych ku temu warunków. Pojawiające się środki pomocowe postanowiono wykorzystać na poprawę estetyki i wizerunku miejscowości oraz rozwój mieszkańców wsi.

IV. Planowane kierunki rozwoju wsi

Rozwijając koncepcje zawarte w analizie SWOT grupa odnowy wsi w toku dyskusji i prac panelowych wypracowała następującą wizję rozwoju wsi, która stanowi kwintesencję oczekiwań, co do przyszłego wizerunku miejscowości:

Wizja: Wieś silna aktywnością swych mieszkańców, gdzie zadbane i przytulne otoczenie sprzyja miłemu spędzaniu wolnego czasu oraz rozwojowi zainteresowań.

Jednocześnie dokonano uszeregowania priorytetów rozwoju kluczowych sfer życia wiejskiego, dla których punktem wyjścia stały się rozważania Ryszarda Wilczyńskiego¹.

- 1) jakość życia
- 2) standard życia
- 3) byt
- 4) tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

Na szczycie oczekiwań mieszkańców znalazły się jakość oraz standard życia, które wymagają priorytetowego wsparcia w ramach prowadzonych działań. Rozwijająca się aktywność w parze z zaangażowaniem mieszkańców w życie wsi sprawiły, iż tożsamość została zaszeregowana jako najmniej pilna na tym etapie.

Zważywszy diagnozę stanu aktualnego zawartego w silnych i słaby stronach, jak również przyszłych aspekty zawarte w szansach i zagrożeniach, opracowano następujące cele strategiczne, które sprzyjać będą osiągnięciu powyższej wizji:

¹ porównaj: Ryszard Wilczyński, *Odnowa wsi perspektywą rozwoju obszarów wiejskich w Polsce*, Poznań 2003 r., gdzie **jakość życia** rozumiana jest jako niematerialne wartości i relacje lokalne; **standard życia** jako poziom dostępnej infrastruktury oraz towarów i usług; **warunki bytowe**, jako możliwości uzyskiwania dochodu przez mieszkańców; **tożsamość** – spoiwo, pozytywnie wyróżniające pod względem przyrodniczym i kulturowym obszary wiejskie jako miejsce do życia.

Cel I. Stworzenie warunków do organizacji wspólnych działań i integracji mieszkańców.

Specyfiką aktywności wsi Frączki jest z jednej strony duże zaangażowanie części mieszkańców oraz młodzieży w sprawy lokalne, któremu jednakże towarzyszy apatia i brak zainteresowania ze strony większości. W dłuższej perspektywie, co zauważono w trakcie warsztatów, prowadzić to może do zniechęcenia lokalnych liderów i zaprzepaszczenia potencjału, który stał się udziałem tej miejscowości. Nic więc dziwnego, że jako główny cel postawiono sobie rozbudowę zaplecza do organizowania aktywności we wsi oraz realizację projektów sprzyjających integracji mieszkańców.

Cel II. Rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży.

Mając na uwadze wyrównanie barier rozwojowych lokalnej młodzieży, zwrócono uwagę na potrzebę inwestowania w jej rozwój. Sprzyjać temu będą działania przyczyniające się do rozwoju zainteresowań i zdolności dzieci. Niebagatelne znaczenie ma wreszcie aspekt wychowawczy, gdyż organizowanie czasu młodym będzie minimalizować niekorzystne wpływy środowiska, a przez to ograniczać patologie.

Cel III. Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców wsi.

Frączki, pozostające w pewnym oddaleniu od centralnych ośrodków życia społecznego i kulturalnego, muszą stworzyć mieszkańcom warunki do godnego życia oraz rozwoju. Lokalne atrakcje o charakterze rozrywkowym muszą stanowić ciekawą i atrakcyjną alternatywę spędzania wolnego czasu. Elementem, który zawiera się w tym celu jest również poprawa estetyki we wsi, która na obecnym etapie negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców. Czynnikiem, który zdecydowanie niekorzystnie wpływa na warunki bytowania mieszkańców jest brak kanalizacji – dlatego też zwrócono uwagę na konieczność podjęcia działań przez samych mieszkańców, przy wsparciu władz Gminy – budowa przydomowych oczyszczalni.

Cel IV. Zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego wsi

Zważywszy potrzebę mieszkańców związaną z zachowaniem i ochroną lokalnego dziedzictwa kulturowego należy podjąć starania zmierzające do jak najlepszego wykorzystania go na rzecz rozwoju lokalnego. Szczególnie istotne w tym kontekście staje się zachowanie istniejących obiektów o znaczeniu historycznym – zwłaszcza kościoła oraz charakterystycznych dla regionu kapliczek.

V. Opis planowanych przedsięwzięć wraz z harmonogramem ich realizacji

W toku dyskusji nad działaniami, które najpełniej sprzyjać będą osiągnięciu założonych celów ustalono poniższą listę projektów. W toku eliminacji i hierarchizacji uszeregowano je od najważniejszych do mniej ważnych. Jedno działanie może służyć osiągnięciu więcej niż jednego celu. Działania podzielono na inwestycyjne i nie inwestycyjne. Źródłem finansowania dla tych pierwszych może być zwłaszcza działanie Odnowa wsi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Inne działania mogą być realizowane siłami własnymi, przy pomocy gminy oraz przy wykorzystaniu środków dostępnych w ramach LEADER.

Projekty inwestycyjne:			
Lp.	Nazwa projektu	Cel	Termin realizacji
1.	Remont kościoła p.w. św. Marii Magdaleny. Szacowana wartość projektu: 500 000 zł <i>Opis: Kościół parafialny neogotycki to obiekt wpisany do rejestru zabytków który jest w bardzo złym stanie – spadające wieżyczki (zagrożające życiu mieszkańców), ciekący dach. Remont kościoła wpłynie na ratowanie najbardziej wartościowego obiektu w naszej wsi. Jest to szczególnie ważne miejsce dla mieszkańców wsi. Bardzo duża część mieszkańców deklaruje wsparcie remontu poprzez pracę.</i>	IV, I	2008–2011

2. **Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy, budowa wiaty.**

I, II, III

2008–2010

Szacowana wartość projektu: 100 000 zł

Opis: Podstawowym elementem rozwijania aktywności mieszkańców oraz rozwoju funkcji rekreacyjno-rozrywkowych wsi jest stworzenie miejsca, które oprócz ww., pełnić będzie również funkcje integracyjne na rzecz mieszkańców. Dzięki zaangażowaniu Stowarzyszenia świetlica spełnia już swoje funkcje, jednakże ważnym zadaniem pozostaje zagospodarowanie placu na tyłach budynku. Budowa wiaty połączonej z obiektem da nowe możliwości organizowania wolnego czasu mieszkańcom, dając możliwość przygotowywania większych uroczystości. Szczególnie istotne jest w tym przypadku większa niezależność od warunków pogodowych.

3.	<p>Zagospodarowanie stawu i przyległego terenu centrum wsi.</p> <p>Szacowana wartość projektu: 150 000 zł</p> <p><i>Opis: Jednym z centralnych punktów miejscowości jest zarośnięty staw, który wraz z otoczeniem pozostaje w dyspozycji gminy. Zagospodarowanie go wraz z terenem przyległym nie tylko wpłynie znacząco na poprawę estetyki wsi, lecz przy odpowiednim zagospodarowaniu stworzy zupełnie nowe warunki do spotykania się i organizowania sobie czasu przez mieszkańców.</i></p> 	I, III	2009–2011
4	<p>Rozbudowa boiska oraz zagospodarowanie terenu wokół.</p> <p>Szacowana wartość projektu: 40 000 zł</p> <p><i>Opis: We wsi znajduje się amatorskie boisko, które stanowi ważny element lokalnej infrastruktury, chętnie wykorzystywany przez młodzież. Niestety na obecnym etapie boisko jest raczej placem, nie dysponując żadnym zapleczem jak toalety, szatnia, czy też trybunki. Drobne inwestycje w tym zakresie sprzyjać będą znacznej poprawie funkcjonalności tego obiektu.</i></p> 	I, II, III	2009

5	<p>Zagospodarowanie terenów prowadzących w stronę Studzianki pod rekreację zimową i letnią oraz budowa drogi.</p> <p>Szacowana wartość projektu: 50 000 zł</p> <p><i>Opis: Bardzo istotnym elementem rozwoju miejscowości jest stworzenie bazy rekreacyjno-wypoczynkowej, która służyłaby nie tylko mieszkańcom Frączek, lecz również okolicznym mieszkańcom. Mając na uwadze pagórkowaty krajobraz w tym celu należy między innymi stworzyć trasy pod sporty zimowe jak też zaplecze o charakterze sportowo-rekreacyjnym: ławeczki, boiska, sanitariaty, miejsca na ognisko oraz wyrównać teren, który byłby wykorzystany do rozstawienia sceny na użytek organizowanych przedsięwzięć. Możliwość uprawiania sportów sprzyjać będzie zarówno integracji mieszkańców, jak też przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, która okazała się kluczowym elementem rozwoju wsi. Uzupełnieniem (i istotnym elementem) projektu będzie stworzenie dogodnych możliwości dotarcia na wyżej omówione tereny, do czego niezbędna jest modernizacja drogi.</i></p>	I, II, III	2008–2013
6	<p>Remont schodów do kościoła.</p> <p>Szacowana wartość projektu : 50 000 zł</p> <p><i>Opis: Kościół we Frączkach położony jest na wzgórzu, schody prowadzące z niego wychodzą prosto na jezdnię, są również w złym stanie. Jest to bardzo niebezpieczne zejście stąd też konieczność ich przebudowy i remontu.</i></p>	IV	2008–2013
7	<p>Odtworzenie kapliczki.</p> <p>Szacunkowa wartość projektu: 20 000 zł</p> <p><i>Opis: Kapliczki to nasze dziedzictwo kulturowe. Jedna z kapliczek została zniszczona przez drzewo, które się na nią przewróciło w podczas wichury. Ważnym dla mieszkańców jest aby ta kapliczka została odbudowa.</i></p>	IV	2009
Projekty nieinwestycyjne			
1.	Promocja i upowszechnianie systemu przydomowych oczyszczalni ścieków.	III	2008–2010
2.	Organizacja festynu wiejskiego podkreślającego historię i tradycję lokalną – 650 lecie powstania Frączek. – montaż tablicy upamiętniającej	I, II, III	2008
3.	Organizacja konkursu na najładniejszą posesję.	I, III	2008–2015
4.	Remont kapliczek przydrożnych	I, II, III	2008–2015
5.	Reaktywacja Koła Gospodyń Wiejskich: kursy gotowania i pieczenia	I, II	2009
6.	Lobbowanie na rzecz stworzenia gminnego funduszu rozwoju aktywności wiejskiej (dodatkowe środki na realizację projektów sołeckich – np. sportowy turniej międzysołecki, konkurs na najładniejsze centrum wsi,	I	2008–2010

	gminny konkurs wiedzy o regionie)		
7.	Organizacja kursów dla młodzieży: 1.taniec, 2.komputery, internet, 3.zajęcia sportowe, 4.kursy zawodowe, 5.kursy na prawo jazdy, 6.zajęcia plastyczne oraz plenery artystyczne.	II	2008–2015

VI. Ocena i nadzór realizacji programu

Z uwagi na konieczność narzucenia sobie pewnego reżimu pracy przy realizacji niniejszej strategii, niezwykle ważne jest, aby prowadzić cykliczne spotkania, których celem będzie bieżące śledzenie postępów. Wykaz projektów nie jest listą zamkniętą, wręcz przeciwnie – wymaga stałej uwagi i ewentualnych jego modyfikacji. Szczególną uwagę należy zwrócić na pojawiające się możliwości pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, jeśli będą one adresowane na projekty zgodne z wytyczonymi celami strategicznymi. Wprowadzanie nowych zadań powinno uwzględniać założone cele, aby osiągnąć efekt koncentracji sił i środków.

Dlatego też należy określić sztywny termin spotkania, które odbywać się będą w każdy ostatni czwartek miesiąca lub częściej, w miarę potrzeb. W spotkaniu powinny brać udział osoby zainteresowane pracami przy odnowie wsi, na podstawie sporządzonej listy, aby dodatkowo zmotywować uczestników.

Załączniki:

1. Kosztorys projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach działania Odnowa i rozwój wsi